

ПАУЛИНА СТАНЧЕВА

КРЕДИТНИ ГЕВРЕЦИ

chitanka.info

Бях злояда и капризна в яденето — истинска проклетия, та чак на мама ѝ прилошаваше, когато сутрин тръгвах на училище. Чаят ми дотегнал, палачинки не искам, попарка хич, млякото много ми сладни, тиганиците ми нагарчат. С какво не се опитваше да ми угоди! Само нещо да хапна. Пък аз измислям какво ли не само да не ям. Мама ме молеше, после кипваше и ми се скарваше, накрая не си икономисваше и плесниците. Наричаше ме с какви ли не обидни думи, като мъчителка, неблагодарница, безсърдечница.

— В гроба ще ме вкараш, така да знаеш!

Но татко чуеше ли тази ежедневна сутрешна разправия, изведнъж вземаше моя страна:

— Остави детето, какво си го замъчила с тези закуски!

— Че гладно ли, Коста, ще тръгне на училище. Не го ли виждаш какво е хилаво и недохранено от войната, от охтика ще заболее.

— Ще заболее, как не! — ядосваше се татко. — Нали, момичето ми, няма да заболееш от охтика? — питаше ме малко стреснато татко.

— Майка ти все ги измисля едни. И нали ще изпиеш една чашка мляко, просто за мене и заради майка ти?

— Ако е само заради тебе — може.

Помня, мама се разплака горчиво от тази обида.

— Значи, за мене, за родната си майка — не? Добре! Нека баща ти сутрин се занимава с тебе, аз вдигам ръце, предавам се.

А татко, хитроумният татко, изведнъж му намери изхода.

— Карамба! И триста дявола от ада! Измислих! Симид обичаш ли ти? — обърна се той въодушевен от хрумналата му идея за сутрешна закуска.

— Обичам.

— А гевреци?

— Сусамени да.

— Тогава край на разногласията и сутрешните разправии! — рече решително той. — Въпросът е решен! Всяка сутрин минаваш край фурната и си купуваш геврек или каквото там ти се прииска. Докато стигнеш училището, закуската трябва да бъде из-кон-су-ми-рана! Ясно!

— Ами! Не ща! — отрязах аз неочеквано татковото въодушевление.

— Ми нали каза, че ги обичаш? — изплака мама — Виждаш ли, Коста, не дете съм родила, а собствената си мъка и нещастие. Нарочно прави. От инат и проклетия.

— Ама защо? — рече татко съкрушен. — Защо правиш така? И майка си мъчиш, пък ето и мен можеш да ядосаш, а ядосам ли се, работата става съвсем лоша. Кажи защо?

— Защото не ща от фурната гевреци, а от нашите, дето ги продава бай Спиридон в училищния двор!

— Какво?

Обясних и на двамата.

В двора на училището всяка сутрин идваше този бай Спиридон с една огромна табла на глава, която настаняваше на стъваеми крачета и таблата ставаше маса. На пръчици около кръга, нанизани гевреците, а в средата — симиидите и бишкотените слончета. Децата се трупаха и купуваха геврек за паричка, симиидче — за две, а слонче — не помня за колко.

Като обясних на татко всичко това, той изведнъж рипна.

— Хайде, тръгваме за училище! На бърза ръка ще уредим работата с бай ти Спиридон. А училището през няколко улички само. И като влязохме в двора, ето ти го на вратата и геврекчията с кръглата табла на главата.

Разтвори той поставката, закрепи таблата и готово, завчас завика:

— Гевреци, гевреци, още топли, още от фурната!

— Симиidi, симиidi, меки и бели като пух.

— Слончета, слончета направо от Индия, само че сладки, шекерени.

Татко смеешком кимна на геврекчията.

— Знаеш ли ме бе, Спиридоне?

— Зная те, имаш велосипедна работилница на ъгъла на „Лавеле“ и „Доктор Нидер“. Все при тебе тичат момчетии да вземат колелета под наем.

— Добре тогава като ме знаеш. Ей това ми е щерката. Една ми е и за беда — злояда. Откривам ѝ сметка при теб. Всяка сутрин ѝ даваш на кредит, каквото поиска, накрая на месеца идваш в работилницата да ти се разплащаш. Може ли?

— Може бе, наборе, що да не може. Пара на куп ще взимам. Пък стоката ми е за продан.

— Готово. Значи, сега вземи за сефте едно геврече — обърна се той към мене — и дим да те няма в класната стая! Пък аз сефтето ще го платя и отгоре биля ще дам — татко си беше щедър, с широка ръка.

На следното утро у нас вече нямаше караница, нямаше разправии. Тръгнах весела към училище — там ме чакаше закуската по желание. Но толкова ли вкусни и сладки бяха тия бай Спирилонови сусамени топли гевреци, или защото се трупаха деца и всички все купуваха и ядяха, на мен ми се прииска да взема още един геврек. На втората сутрин предложих и на Димитринка, знаех, че е бедна, че майка ѝ тръгва рано към фабриката и не ѝ оставя закуската наредена на масата. Димитринка взе охотно гевречето, нещо повече, изненадано и като си тръгнахме тичешком, се сети:

— Чакай, че ти не плати!

— Аз не плащам!

— Как тъй без пари? Да не ти е роднина?

— Не ми е никакъв — на кредит!

— На кре-дит. Какво значи това?

— Без пари. На доверие. Татко ще му плати на края на месеца за всички закуски наведнъж.

На третото и четвъртото утро за „кредитни гевреци“ аз поканих повече деца. Бай Спирилон помнеше, че татко му заръча, каквото искам да ми дава. И той, човекът даваше и записваше в едно омаслено като мекичка тефтерче, като плюнчеше молива, че беше много твърд и блед.

От ден на ден все повече деца от класа ни се лепваха край мене при кръглата табла с гевреците.

— И ти ли, Йорго, не си закусил вкъщи?

— Бе то, закусих, ако искаш да знаеш, и още как съм закусвал, ама като раздаваш без пари, що да не взема! Да не съм будала роден от майка.

Ама то не беше без пари! Накрая на месеца бай Спирилон, като дойде в работилницата на татко и му представи сметката, косите на голата глава на татко се изправиха. Сметката за изядените гевреци и другите разни закуски беше ехе-е, бая голяма.

— Че нали тридесет геврека изяде за месеца! Е, и малко отгоре да турим.

— Вярно, наборе, тя тридесет и няколко отгоре е изяла, право си е, като уточним, така е. Ами класа?

— Какъв клас? — татко хич и не се досещаше за ситуацията.

— Нейния бе, нейния! Тя редовно си водеше гладните, че и ситите да ги храни. Пък ти нали ми заръча: давай каквото поиска детето. И аз давах. Кво да се разправяме сега, ако не признаеш сметката, сиромах съм бил цял живот, по сиромах няма да стана!

— Чакай бе, Спиридоне, то аз ще ти призная сметката и ще ти я заплатя — засмя се баща ми, — ама да й се чудиш на ума.

Пък по-късно на мене, без да ми се скара и да повиши тон, рече:

— Гледай, детето ми, с гевреци да храниш само гладните и бедните, а не и чорбаджийските деца, ясно ли е? Че ние не сме богати и няма защо да ни експлоатират. С труд и голи ръце печелим.

Думата „експлоатиране“ не ми беше ясна, но главното разбрах и запомних: с мене ще закусват тези, които не закусват вкъщи, а и петаче си нямат да си купят нещо от бай Спиридон. Например Димитрина.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.